

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Варенюк Ангеліна	ПРАВОВИЙ СТАТУС ТУРОПЕРАТОРА ЯК СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	135
Вільчинська Наталія	МЕНЕДЖМЕНТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ЯК ОСНОВА АНТИКРИЗОВОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМТВА У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОДИ	137
Водяницька Олена	ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ТА МЕТОДИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	141
Дерев'янкін Сергій	ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПРОЦЕСАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	144
Долженков Олександр	РЕПАРАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ: ПРАВОВІ ВИКЛИКИ	146
Ковінько Марина	ЕКОНОМІЧНА ЖУРНАЛІСТИКА У ВИМІРІ ГАЛУЗЕВОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ	148
Колісник Вероніка, Харитоновна Аліна	ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	152
Корбут Анастасія	ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	156
Кравчук Світлана	ЛЮДСЬКА ГІДНІСТЬ ЯК ІМПЕРАТИВ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ВИКЛИКИ ДЛЯ РОЗБУДОВИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ	159
Куріченкова Марія	ЦИФРОВІ НАВИЧКИ ЯК ДРАЙВЕР ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ІННОВАЦІЙ: ВИКЛИКИ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ	163
Кухтюк Юлія	ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ НЕЗАКОННИМИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИМИ ЗАХОДАМИ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	165
Лук'яненко Емма, Кириченко Сергій	ЦИФРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ЯК РЕСУРС ДЕРЖАВНОГО РОЗВИТКУ	168
Маковій Віктор	ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФРАУДАТОРНОСТІ У ПРИВАТНОМУ ПРАВІ	170
Манікало Володимир	МІНІМІЗАЦІЯ ФІСКАЛЬНИХ РИЗИКІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЯК ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ.	174
Миронюк Віра	ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТУРОПЕРАТОРІВ ЯК МЕХАНІЗМ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ СПОЖИВАЧІВ В УМОВАХ ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	178
Осадчук Матвій	IGAMING-ІНДУСТРІЯ ЯК СЕГМЕНТ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ	180
Петінова Оксана, Карастан Сергій	КОМПЛЕКСНА МОДЕЛЬ ЧИННИКІВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ	184
Повар Павло	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРНИХ БІРЖ	190
Полуяктова Ольга, Шабля Дарина	РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У МАКРОЕКОНОМІЧНІЙ СТАБІЛІЗАЦІЇ УКРАЇНИ	194

Долженков О. Ф.,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри політичних наук і права
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна

РЕПАРАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ: ПРАВОВІ ВИКЛИКИ

Збройна агресія Російської Федерації проти України спричинила масштабні людські, матеріальні та інфраструктурні втрати, що актуалізує питання ефективних механізмів відшкодування завданих збитків. Одним із ключових інструментів такого відшкодування у міжнародному праві традиційно виступають репарації, які розглядаються як форма міжнародно-правової відповідальності держави за вчинення міжнародно-протиправного діяння.

Згідно з нормами сучасного міжнародного права, зокрема принципами, закріпленими у практиці міжнародних судових органів, держава-порушник зобов'язана повністю відшкодувати шкоду, завдану внаслідок протиправних дій. Це включає як матеріальні збитки (руйнування інфраструктури, економічні втрати), так і нематеріальні (людські жертви, моральна шкода). У цьому контексті важливим є застосування норм про державну відповідальність, кодифікованих у проектах статей Комісії міжнародного права ООН.

На думку О. Бояринцева, «пріоритетними для української дипломатії та робочих груп, які розробляють механізми відшкодування шкоди, завданої агресією РФ, мають бути: механізм створення спеціальної комісії по Україні; одночасне з комісією, створення компенсаційного фонду; зміни в національному законодавстві країн, у яких знаходиться майно РФ та її громадян, що потрапили під дію санкцій» [1].

Також варто звернути увагу, що «обґрунтування репарацій агресією та порушенням Статуту ООН піднімає питання про те, хто є жертвою такого порушення - лише постраждала держава чи ті, хто постраждав від такого насильства. Строго кажучи, за міжнародним правом не існує індивідуального права на відшкодування за порушення *jus ad bellum*, оскільки первинною жертвою порушення суверенітету і територіальної цілісності є держава»[2]. Тобто, відсутній універсальний міжнародний механізм примусового стягнення репарацій без згоди держави-порушника. Історично репарації здебільшого

встановлювалися за результатами міжнародних договорів або рішень міжнародних судів, виконання яких залежить від політичної волі сторін.

Також, складним є питання ідентифікації та оцінки завданих збитків. Необхідність створення єдиного реєстру збитків, що вже частково реалізується Україною за підтримки міжнародних партнерів, є важливим кроком, однак потребує подальшої уніфікації методологій оцінки шкоди. «Реєстр збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України (RD4U), з'явився у 2023 році під егідою Ради Європи. Головна мета цієї структури - фіксувати збитки, завдані діями Росії в контексті повномасштабної війни.

На сайті Реєстру наголошують: він не є судом, трибуналом, компенсаційною комісією чи фондом. Його адміністрація не розглядатиме отримані заяви, не оцінюватиме збитки й не призначатиме виплат. А просто передасть отримані заяви й докази компенсаційній комісії, яку ще належить створити. Комісія їх перевірить, класифікує й ухвалюватиме рішення щодо сум компенсацій у кожному конкретному випадку»[4].

Варто зазначити, що дискусійним залишається питання використання заморожених активів Російської Федерації як джерела фінансування репарацій. Це викликає значні правові дебати щодо дотримання принципу суверенного імунітету держави та захисту права власності. Водночас у міжнародній практиці формуються нові підходи, які допускають обмеження імунітету у випадках грубих порушень міжнародного права.

Таким чином, репарації залишаються важливим, але складним інструментом відшкодування збитків, завданих Україні. Подолання існуючих правових викликів потребує поєднання міжнародно-правових механізмів, політичної волі держав та розвитку нових підходів до відповідальності за міжнародні злочини. Ефективна реалізація репараційного механізму може стати не лише засобом відновлення України, але й важливим прецедентом для зміцнення міжнародного правопорядку.

Література

1. Бояринцев О. Репарації без договору про капітуляцію: як Україна зможе отримати компенсацію за шкоду, завдану збройною агресією рф. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/reparaciyi-bez-dogovoru-pro-kapitulyaciyu-yak-ukrayina-zmozhe-otrimati-kompensaciyu-za-shkodu-zavdan.html>
2. Варіанти відшкодування збитків, завданих під час війни в Україні. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://reparations.qub.ac.uk/assets/uploads/QUB_ReparationUkraine_WEB-1.pdf

3. Експертний звіт про засоби правового захисту та механізми відшкодування збитків особам, які постраждали від війни в Україні. URL: <chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglclefindmkaj/https://rm.coe.int/-ouncil-of-europe-expert-report-on-reparations/1680aeae53>

4. Куренкова О. Треба спершу подати заяву до Реєстру збитків. URL: <https://suspilne.media/1114936-hocete-sob-rosia-zaplatila-za-vijnu-treba-spersu-podati-zaavu-do-reestru-zbitkiv-poasnuemo-ak-ce-zrobiti/>

Ковінько М.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри журналістики та реклами,
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна

ЕКОНОМІЧНА ЖУРНАЛІСТИКА У ВИМІРІ ГАЛУЗЕВОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Економічна журналістика у західній медійній традиції належить до найбільш розвинених форм галузевої журналістики, що поєднує публіцистичну практику, економічне знання, фінансову аналітику, бізнес-комунікацію і публічний контроль за ринковими процесами. Її суспільне значення зумовлене передусім тим, що сучасна аудиторія значною мірою сприймає економічні зміни через медіа.

Економічну журналістику досліджували Т. С. Гіріна, Н. І. Зикун, А. Арресе, А. Дамстра, М. Булес, Р. Влігентгарт, К. де Сверт, А. Калогеропулос, Д. Тамбіні, Ф. Алакіль, Х. М. Свенссон, А. ван Дален, К. Х. де Врізе, Е. Альбек та Х. Луго-Окандо та інші. Дослідження економічних новин засвідчують, що медійне висвітлення економіки впливає на громадські оцінки, очікування і політичні судження, тому ця сфера має не лише інформаційну, а й суспільно-регулятивну вагу (Damstra et al., 2018). Понятійні межі цього напрямку в західному журналістикознавстві формуються через взаємодію трьох близьких термінів: економічна журналістика, бізнес-журналістика і фінансова журналістика. А. Арресе (2024) показує, що ці назви пов'язані з різними національними традиціями та редакційними культурами: економічна журналістика охоплює ширше висвітлення економічних процесів і політики, бізнес-журналістика зосереджується на компаніях, підприємстві, ринках і менеджменті, фінансова журналістика тяжіє до аналізу фінансових ринків, інвестицій, банківського

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції